

Forsøgsrapport

Det levende mellemrum – det relationelle felt som koreografisk og scenisk materiale

Del 1 Baggrund for forsøget

Deltagerne i forsøget er alle medlemmer af KOMPAGNI+, som er et danse-teaterkompagni for kvindelige scenekunstnere + 50 år, startet af Anna Tulestedt i 2023.

Deltagere var Anna Tulestedt, Helena Berglund, Kamma Siegumfeldt, Linda Elvira og Susanne Bonde, som alle har forskellig baggrund som skuespillere, dansere og performere.

Kompagni+ har gennemført seks R&D (Research and Development)-laboratorier med forskellige koreografer, med hver sin vinkel på dans ud fra gruppens alder og evner, og med dette forsøg på Forsøgsstationen ville kompagniet udforske noget nyt.

Anna Tulestedt:

"Tidligere har vi været nysgerrige på den enkelte scenekunstner og den individuelle koreografi. Nu ville jeg undersøge mellemrummet mellem os. Jeg ønskede at arbejde med ensemblet som en organisme – ikke som en gruppe individuelle performere."

Forsøget blev foretaget på initiativ af Helena Berglund (som også skriver rapporten) med Anna Tulestedt som forsøgsleder.

Som sparringspartner og konsulent deltog også danser og koreograf Camilla Stage.

Forsøgets tidsramme

Der var planlagt fire forsøgsdage: 29. maj, 1., 3. og 5. juni 2026 mellem kl. 10 og 15 - med fælles opvarmning 9.30.

Første dag endte vi dog med kun at være to deltagere, så gruppen havde reelt tre dage sammen.

Den sidste dag 5. juni var primært fokuseret omkring at binde arbejdet sammen til visning på Platformen, som fandt sted den 6. juni.

Forsøgets grundtanke

Anna Tulestedts idé var, i stedet for at fokusere på bevægelsen som form, koreografien som struktur eller performerens individuelle udtryk, at rette opmærksomheden mod det, der opstår imellem os. Det der opstår i mellemrummet: i udvekslingen, spændingen, energien og sansningen.

Annas konkrete oplæg var at tage udgangspunkt i en stram scenisk ramme, i form af en firkant.

Tanken var, at ved at arbejde i en stram form, ville vi bedre kunne isolere mellemrummet og skille det fra støj, vaner og individualisme.

Oplægget med firkanten var inspireret af stykket Quad af Samuel Beckett, der er en præcist koreograferet bevægelsessekvens i en firkantsform.

Anna:

Hvis man arbejder i en stram form, så bliver man nødt til at udforske hvad der findes i mellemrummene og udforske tilstedeværelsen og nærværet. Så meget som muligt blev skrællet væk: store bevægelser, følelsesmæssige markeringer, kostumer og andre ydre eller indre signaler.

Spørgsmålet er så, om dette er nok til at skabe scenisk materiale, der er relevant og interessant?

Det kræver tillid. Tillid til nuet. Tillid til, at det nogle gange er nok bare at være. Tillid til, at mellemrummet arbejder for os.

Camilla Stage bød ind med forskellige oplæg til at skabe fysisk scenisk materiale selv. Med inspiration i Annas grundtanke.

Del 2 FORSØGSLOG

FORSØG DAG 1

Camilla var forsøgsleder hele dagen. Anna og Helena deltagere.

Et overordnet tema for dagens arbejdet var: *Hvad sker når man tager dramaet ud?*

Session 1

opvarmning med fysiske øvelser

Alle tre (Anna, Helena, Camilla) lavede øvelser for at lande og grounde:

- en kugle der bevæger sig gennem kroppen
- bevægelsesimprovisation i forskellige tempo, størrelse, dynamik og form: for at bygge nærvær individuelt og fælles og tune ind på hinanden.
- fysiske billeder: *Body Storm*, hvor deltagerne skaber fysiske skulpturer/billeder. En person begynder med at indtage en stillestående form, en fysisk "figur", og de andre bygger videre en ad gangen.
- Body storm udvidedes med at vi lagde en hånd på hinanden, for at skabe fysisk forbindelse.

Dette blev også en undersøgelse af mellemrum; hvad sker når vi kommer længere væk og tættere på?

Vi kiggede også på, hvor fokus og blik var rettet hen, og hvordan det påvirkede udtrykket.

Arbejdet havde som grundpræmis at "tage dramaet ud af handlingerne", altså at arbejde neutralt, hvilket gav ophav til interessante refleksioner og indsigter.

Refleksioner:

I arbejdet hvor vi lagde en hånd på hinanden, opstod en stærk tilstedeværelse og en stærk følelse af nærvær. Den enkle berøring med en hånd, der hviler på en anden blev i sig et stærkt udtryk. Vi talte om, at tiden spiller rolle her - hvor længe en hånd ligger på nogen - og hvor fokus ligger, om det er på personen, en selv eller et andet sted.

At fjerne fokus på selve handlingen – hånden på den anden - bidrog at fjerne dramaet, hvilket vi oplevede forstærkede udtrykket. Måske kan det formuleres sådan, at handlingen blev stærkere, med et neutralt udtryk.

Session 2

Undersøgende koreografisk arbejde styret af Camilla. Anna og Helena på gulvet

- Øvelse 1: Kroppe i rum - en undersøgelse af møder og dynamik i en stram form.
Vi måtte kun bevæge os ved at gå i lige linjer; fremad, bagud og til siden. Ikke kigge på hinanden, men være bevidste om hinanden.

Dernæst lagde vi til 3 fraser, som vi udtalte improviseret:

My body, our bodies eller this body

Derefter arbejdede vi med lidt længere tekststykker med kvinder og kvindekroppen og dens betingelser som tema.

Den ene sagde tekst og den anden skabte tableauer, ud fra forskellige intentioner givet af Camilla.

Vi arbejdede med ordene *carried, nourished, sacrificed, judged, desired, ignored, objectified* sagt i kor og med forskellige intentioner.

Igen arbejdede vi med bevægelse uden drama. Teksten leveredes så neutralt som muligt, og den andens tableauer var med til at skabe et samlet udtryk.

Camilla reflekterede:

"Formen fungerede. I blev i formen og undersøgte ud fra rammen – der opstod møder, dynamik, spændinger og et fælles udtryk."

- Øvelse 2: Skriv KROP med bevægelser
Opgaven var at skrive KROP med bevægelser vi selv valgte og sætte det sammen til en sekvens. I begyndelsen var det mere konkret, og efterhånden alt mere dansante og mere "juicy" bevægelser. Vores sekvenser kunde flyttes rundt i salen og positioneres i forhold til hinanden.

Tanken var, at udforske en måde at skabe koreografisk materiale, som kommer fra en selv, og derfor er nemmere at huske og arbejde med.

Refleksioner:

At arbejde med at tage dramaet ud syntes vi alle var interessant og givende. Det neutrale skaber mere plads og dermed virker forstærkende.

Der opstod en stærk "vi"-følelse i visse dele i starten, men da vi ikke havde noget publikum kunne vi ikke spejle denne vi-følelse i et publikum.

FORSØG DAG 2

Session 1 med Anna - Forsøg med firkant

En firkant der målte 4,40 x 4,40 m etableredes med en snor på gulvet. Vi brugte noget tid på at måle den op og få størrelsen til at passe og at være kvadratisk.

*De 3 personer står inde i firkanten, markeret på gulvet med en snor.
Firkantens sider svarede til 6 skridt.*

QUAD af Beckett

Vi startede med at lære os en bevægelsessekvens fra et værk, der hedder Quad og er skabt af Samuel Beckett:

Fire personer starter samtidigt, fra hver sit hjørne af en firkant, og går synkront:

6 skridt til venstre langs firkantens side; ind diagonalt 4 skridt; 2 skridt henover midterkrydset synkront alle fire; 4 skridt videre på diagonalen, forfra 6 skridt til venstre osv.

Alt skulle stadig foregå neutralt, med blikket hvilende lige ud og ufokuseret.

Vi lavede denne sekvens i et godt stykke tid, til rytmisk musik.

Det krævede lidt øvelse at gå, uden at kigge ned, og at krydse hinanden i midten, uden at flowet blev påvirket.

Næste skridt blev at udvide øvelsen til at vi kunne træde helt ud af firkanten, for igen senere at træde ind det rette sted i koreografien.

Det var sværere end vi forestillede os, det var ikke helt nemt at komme ind det rigtige sted i forhold til de andre; pludselig kunne to personer mødes ansigt til ansigt på en diagonal eller der blev et sammenstød i et hjørne. Vi indså at det kræver længere tid for at få koreografien tilpas

inkorporeret, til at deltagerne kan træde ind og ud af sekvensen og stadig fastholde det konstante flow.

Anna observerede:

"Det handler meget om fællesskab og tillid; alle skal stole på at de andre er der. Man skal gå med hjertet, men ikke tælle. Ikke kigge hvor man sætter fødderne, men gå med alle sanser."

Vi blev alle nysgerrige på, hvad der ville ske, hvis vi lavede dette i meget lang tid. Der opstod hurtigt en lidt trance-lignende tilstand.

Refleksioner

Oplevelsen af arbejdet i firkanten var meget positiv og alle oplevede - måske lidt overraskende - at der i den stramme form på flere måder lå et befriende element.

"En befrielse at være i et system – man får også lyst til at bryde det, men er en stor befrielse, ro og frihed, selv om man sidder i systemet." (Sus)

"Kreativitet indenfor en ramme/system/cirkel frigør kreativiteten. Er mindre at spille op imod. Alt er muligt – alt bliver også mere ligegyldigt."

"Som en maskine. Og hver gang man mødes virker maskinen – det giver et lille glædes-hop."
(Anna)

Improvisation i firkanten

Herefter arbejdede vi med improvisation i firkanten, ud fra kun tre bevægelsesmuligheder: gå, standse og vende sig om.

Al bevægelse skete langs firkantens sider og skulle være helt neutral. Vi arbejdede altså igen med at tage dramaet ud af handlingerne.

En usynlig sluse markerede indtræden i firkanten; et øjeblik stop og en indånding.

Indtræden i firkanten.

Vi undersøgte disse 3 bevægelsesmuligheder i forskellige tempi, afstande og grupperinger.

Impro: Sus, Kamma med ryggen til, Helena og Linda med front/side.

Andre input kom til:

- Dan grupper af 2, 3 og 4 som former sig ens.
- Prøv med tydeligt åndedrag.

Refleksioner:

Der var forskellige refleksioner over tilstedeværelse i arbejdet i firkanten:

Helena: *Svært med autentisk nærvær. Bliver let lidt mekanisk.*

Kamma: *Jeg oplevede netop tilstedeværelse; det blev koreografisk.*

Sus: *Et meget opspændt og intenst rum. Meget tilstedeværelse, idet alle lytter meget.*

Kamma viderebragte en god formulering omkring improvisation:

"Improvisation skal bestå af lige store dele: lave ingenting, lytte og lave noget selv. Skal være en balance mellem de tre ting."

Arbejdet med tydeligt åndedræt, gjorde energien i rummet tydelig.

Session 2 Undersøgende koreografisk arbejde med Camilla

Arbejde med Camilla; Kamma og Anna

Arbejdet fulgte det samme program som om fredagen:

- Skriv KROP med bevægelser
- Bodystorm
- This body
Forsøg med at en person havde tekstbider og de andre agerede "kor", ud fra et billede af et græsk grædekor. Koret dannede et billede som baggrundsgrund til den der fremsagde tekst.

Fortsat arbejde med ordene: *carried, nourished, sacrificed, judged, desired, ignored, objectified* sagt i kor og med forskellige intentioner og positioner.

Vi afprøvede med teksten på engelsk, dansk og svensk.

- Afslutningsvis arbejdede vi med omsorg og kærlighed. Den der sagde tekst blev blødt lagt ned af de andre, på de andre, som på en blød seng eller sofa. Omfavnet af omsorg.

FORSØG DAG 3

Session 1 Undersøgelse af firkanten med Anna

Vi arbejdede videre med firkanten, henimod en 15 minutters visning til Platformen.

Nogle konceptuelle tanker og handlinger blev udviklet og fastlagt:

- Vi sidder sammen med publikum i almindeligt tøj inden start.
- Tempoet er MEGET langsomt i starten.
- Vi tager dramaet ud af handlingerne.

Efterhånden skulle den stramme form i firkanten opløses, for at overgå i fri bevægelse og till sidst ende i noget der kom tættere på og berørte gruppetilhørighed og omsorg.

'Omsorg' i visningens afslutning. I form af "håndspålæggelse", som en symbolsk massage.

Anna foreslog interaktion med publikum som afslutning og dette åbnede for diskussioner omkring publikumsinteraktion.

Idéen var, at vi skulle bevæge os ud i publikum og give/få massage, men flere oplevede dette som grænseoverskridende, og vi diskuterede blandt andet hvad man som performer kan tillade sig og ikke, og at publikum altid skal have et valg i forhold til interaktion, og altid skal føle sig inviteret, men aldrig tvunget.

Det endte med at vi ikke lagde afslutningen fast; vi må se hvad vi hver især vælger at gøre, ved selve visningen.

Refleksioner:

Så snart nogen træder ind i firkanten, starter der en fortælling. Der skal ikke mere til end blot tilstedeværelsen.

Når møderne i firkanten sker mellem neutrale spillere, opstår store kontraster ved mindste handling/bevægelse, hvilket fortæller en stærkere historie, end når der sker en form for ageren fra spillerne. Blot en retning, kan blive en dramatisk handling.

Vi havde undersøgt spørgsmålet: *Hvor lidt skal der til for at skabe en relation?*

Vores svar blev: *Blot tilstedeværelse.*

Session 2 Undersøgende koreografisk arbejde med Camilla

Vi arbejdede med at forbinde materiale fra Camillas sessions med firkanten. Vi afprøvede at lave vores individuelle KROP-sekvenser og Body Storm-improvisation inde i firkanten.

FORSØG DAG 4

Vi arbejdede videre med vores visning. Anna var hovedsagelig iscenesætter og Camilla sparringspartner.

Vi besluttede at lave det hele uden musik, efter at have prøvet med forskellige slags musik.

VISNING AF FORSØG PÅ PLATFORM

Visningen havde følgende struktur:

- Firkanten etableres ved at de fire performere taper snoren fast på gulvet
- Spillerne sætter sig blandt publikum. Og venter – her blev tiden trukket godt ud.
- Efter et par minutter rejser sig Spiller 1 og træder ind i firkanten. Efter et par minutter træder Spiller 2 ind, og til sidst 3 og 4 sammen.
- Improvisation med at gå, standse og vende. Starter langsomt og stiger i tempo.

Improvisation med at gå, standse og vende sig om

- En spiller bryder sig ud af strukturen - og går ind i firkantens midte. De andre følger efter, og en kort Body Storm-impro følger.

Den første spiller bryder strukturen.

- En spiller bryder ud fra Body Storm og starter sin individuelle KROP-koreografi. Alle følger efter og laver parallelt sine egne koreografier inde i firkanten.

Individuelle koreografier i firkanten

- Alle ender i hvert sit hjørne af firkanten og "Quad" starter. Den kører et par runder og ender med en frosset position med alle fire i midten. Her hviles igen i tiden - pausen trækkes temmelig længe.

Quad-sekvensens afslutning

- Den afsluttende del med håndspålæggelse-massage i gruppen. Den sidste i gruppen bliver dog ikke inkluderet, og vender sig derfor ud mod publikum.

Sus vender sig ud mod publikum

- Udtræden af firkanten og interaktion med publikum.
Der blev både givet og fået håndspålgelse i interaktion med publikum.

Udtræden

Del 3 Konklusion og afsluttende refleksioner

Kommentarer fra visningen:

Anna Tulestedt:

"At skabe et kompagni er en undersøgelse. Vi undersøger og udforsker forskellige dele og forskellige emner for at finde frem til hvem vi er og hvad vi som kompagni kan give verden. Dette var en del af at udforske temaet mellemrum."

Respons fra deltagere i Platformen:

"Det er spændende, at når man tager dramaet ud af handlingerne, så får vi lov til at skabe dramaet i handlingerne selv. Jeg tænker direkte: Hvordan skal de mødes, hvad sker når de mødes? Kan de lide hinanden eller ej? Der var ingen kontakt først, så var der kontakt, og så billedskabelse sammen, og til sidst massage indfør tilskuerne og interaktion med publikum – en meget dramatisk udvikling. Eftersom det ikke var der fra starten."

"Vi får lov til at være en del af den kreative proces, vi får lov at være en del af mellemrummet mellem jer og os."

"Det opstod nogen spændende, når en person brød sig ud. Noget med ind og ud og hvem hører sammen, hvem er en del af gruppen? Hører du sammen med dem eller med os, hører jeg sammen med dem? Hvem hører sammen med hvem? Et community. I startede her, så I var en del af os, når I begyndte. Og kom tilbage ud til os. I er en gruppe kvinder i den samme alder som mig - hænger I sammen, hænger vi sammen?"

"I felt the tension between form and content, or shape and meaning. The less you acted out, the more I had enjoyment from the person standing in the corner of the square. And it was so poetic. The less you acted, the more I got from the person. It was very poetic. I loved the kind of evolution, from the first action of creating the space from very minimalistic to more human. A nice journey."

Konklusion

Vi ville i forsøget undersøge det relationelle og turde lade møder og mellemrum hvile i sig selv scenisk, uden at agere eller psykologisere.

I starten stillede vi spørgsmålet: *er dette nok til at skabe scenisk materiale, der er relevant og interessant?*

Responsen ved visningen, viser på at svaret er JA.

Responsen tyder på, at der ligger et stort potentiale, mange muligheder og noget kraftfuldt i det neutrale - i at tage dramaet ud af de sceniske handlinger. Hvis der skabes plads til et scenisk og iscenesættelsesmæssigt mellemrum, åbner det for at publikum kan skabe sit eget drama og sine egne fortolkninger.

Tanken med at "træde ud" fra publikum, som at spillerne er en del af en fælles krop, lader også til at have fungeret. Bare det at vi sad blandt publikum, lader til at relationen blev en anden mellem spillere og publikum. I hvert fald til at begynde med. Vi vendt jo også tilbage til publikum til sidst.

Også det meget langsomme tempo i starten, lod i sig selv til at give plads til et indre drama hos nogle af tilskuerne.

Dette var dog ganske gennemgående tilskuere, der er vant til at se scenekunst. Det ville være interessant at høre responsen fra ikke lige så vante teatertilskuere, hvorvidt de også ville opleve mellemrummet som en slags frit felt for eget drama, eller om de ville opleve det anderledes.

Refleksioner fra forsøgsdeltagerne om forsøget:

"Firkanten har noget dramatisk over sig, både som billede og den effekten den har. Firkanten på gulvet er et godt setup."

"Firkanten er en skabelon. Man er ikke medskabende, men bliver sat ind i en form med få muligheder. Ud fra en simpel og stram ramme, bliver lidt til meget."

"Der sker noget i venten, når ting ikke er planlagt."

"Nærværet kommer af tiden. At have lov til at hvile i ting skaber nærvær. Tempoet hænger samme med nærvær."

Vi nåede kun at skimme overfladen på arbejdet med firkanten og mellemrummet, men alle blev inspireret til at arbejde videre med det.

Alle syntes at forsøget var superinteressant og det pirrede vores nysgerrighed og arbejdslyst, og har virkelig skabt en fælles gnist i gruppen, til at arbejde videre med dette.

Forsøget ind i fremtiden

Kompagni+ har fået positivt svar på en ansøgning om Open Call på FÅR302 i foråret 2027, hvor tanken er, at vi blandt andet videreudvikler materiale fra forsøget.

Vi har en idé om at lave en form for fyraftensarrangement, med kvinder i den samme aldersgruppe som kompagniets medlemmer som primær målgruppe, hvor vi laver en kort performance på ca. 20 minutter ude på arbejdspladser og lignende, og hvor firkanten ville være en oplagt form at arbejde med.

Vi har også en ansøgning inde ved Kunstfonden, hvor videre arbejde med firkanten er en del af processen.

Forsøgsrapport af Helena Berglund
København 18/8 2026